

FÖRSLAG TILL VATTENSKYDDSOMRÅDE FÖR ÖNNEKÖPS VATTENTÄKT

Kort sammanfattning av det tekniska underlaget till föreslaget och lite om vad det innebär för dig

FÖRUTSÄTTNINGAR

Rent vatten är en av samhällets viktigaste naturresurser och vårt viktigaste livsmedel. För att dricksvatten som levereras till konsumenterna ska ha en fortsatt hög kvalitet krävs att källan till vattnet i naturen håller hög kvalitet och skyddas från föroreningar.

Vattenförekomsten i sig utgör en sårbar del i vattenförsörjningen. Syftet med vattenskyddet är att skydda vattentillgången för framtiden och bibehålla en god vattenkvalitet även till framtida generationer.

WSP Environmental har på uppdrag av Mittskåne Vatten upprättat förslag till nytt skyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter för Önnköps vattentäkt. Arbetet med skyddsområdet och skyddsföreskrifterna har utförts enligt Havs- och vattenmyndighetens vägledning om inrättande och förvaltning av vattenskyddsområden, rapport 2021:4.

GEOLOGI OCH HYDROGEOLOGI

Inom området förekommer två grundvattenmagasin, dels i jordlagret och dels i berggrunden. Av dessa magasin är urberget det viktigaste på grund av den goda vattenföringen. Berggrunden i området består av amfibolit och gnejser. Gnejsen kan lokalt vara uppsprucken och sprickzonerna kan vara tämligen vattenförande. Amfibolit däremot är en seg bergart som sällan spricker upp på ett sådant sätt att den kan nyttjas som magasin. Den kommunala vattentäkten är borrhärad i en sprickzon i gnejs.

Mätningar av grundvattennivåerna i jordlagret och berggrunden visar att grundvattennivåerna i jordlagret är högre än i berggrunden vilket innebär att vatten från jordlagret i området tillförs berggrunden. Jordlagret består av sandig morän som är en relativt genomsläpplig jordart.

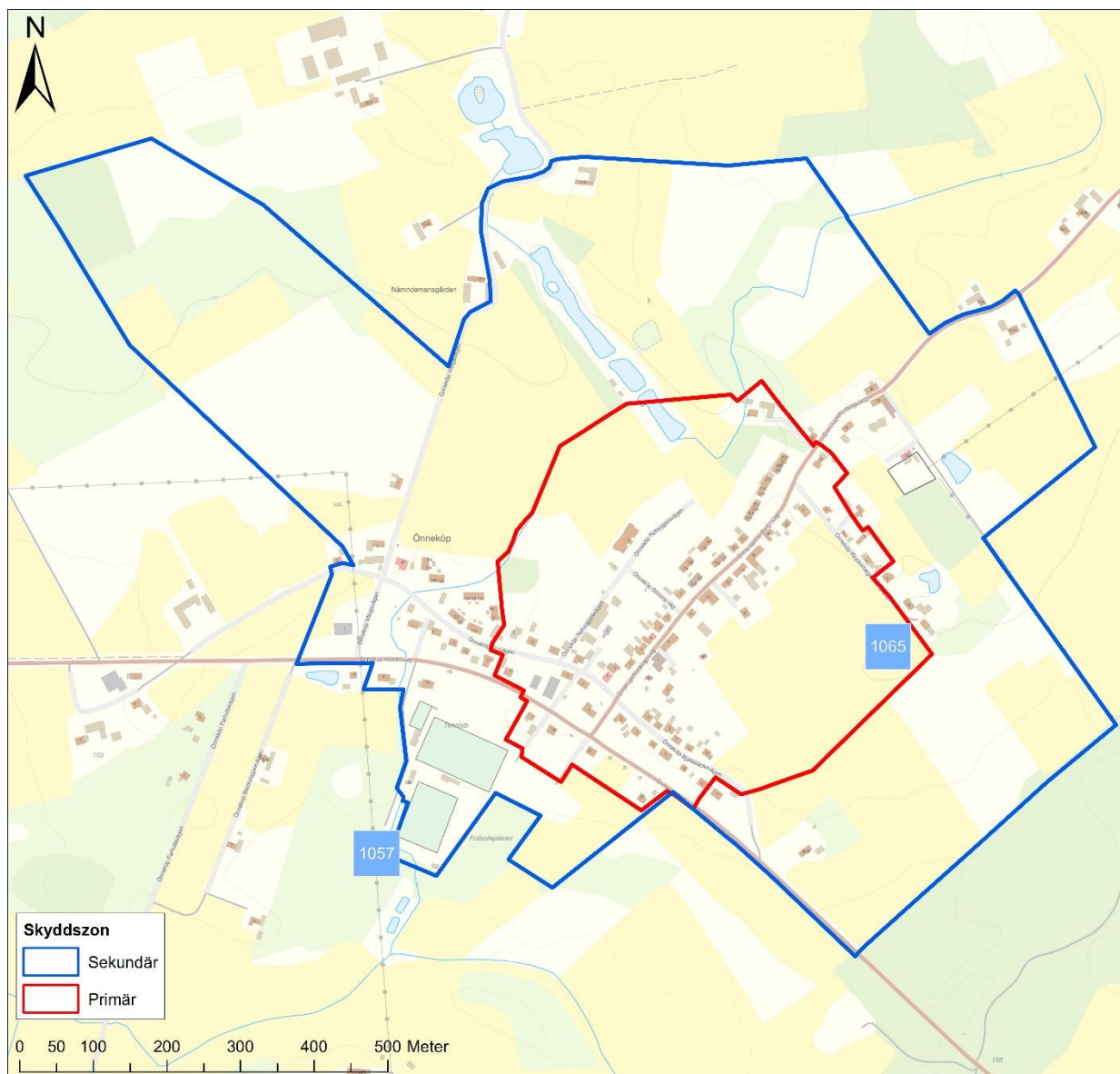
I området för vattentäkten har Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) konstaterat en vertikal diabasgång, kring vilken urberget kan antas vara uppsprucket och en ökad vattenföring kan förväntas. Den uppspruckna zonen är svår att uppskatta men ett rimligt antagande är att området inte är större än 100 meter kring diabasgången. Diabasen i sig är i stort sett tät.

SKYDDSOMRÅDETS AVGRÄNSNING

Ett vattenskyddsområde är ett geografiskt avgränsat område som motsvarar det område som en dricksvattentäkt får sitt vatten ifrån. Grunden för vattenskyddsområdets avgränsning är grundvattenmagasinets tillrinningsområde. Grundvattenmagasinet Önnköping tillförs i huvudsak vatten från infiltrerande nederbörd och grundvatten strömmande från uppströms liggande moränområden.

Vattenskyddsområden för grundvatten avgränsas efter åt vilket håll och hur snabbt grundvattnet rinner i marken. Hänsyn tas också till hur lätt en förorening kan infiltrera genom marken och nå grundvattnet och vilka risker för förorening som finns i området.

Vattenskyddsområde är indelade i zoner för att kunna anpassa skyddet så att störst skydd uppnås där behovet är som störst. I Önnköping delas vattenskyddsområdet in i två skyddszoner; primär zon (med starkast skydd) och sekundär zon.

Förslag till vattenskyddsområde för Önneköps vattentäkt.

Primär skyddszon

Den primära skyddszonen omfattar områden med störst skyddsbehov. Den primära skyddszonen har avgränsats till att innefatta områden med korta transporttider i grundvattnet och områden med hög sårbarhet. Inom den primära skyddszonen uppskattas att det tar minst 100 dagar för vattnet att rinna till vattentäkten.

Sekundär skyddszon

Den sekundära skyddszonen har avgränsats till att omfatta områden med stort skyddsbehov men där sårbarheten bedöms som hög till måttlig. Inom den sekundära skyddszonen uppskattas att det tar minst ett år för vattnet att rinna till vattentäkten. Det föreslås även att skyddszonen utvidgas så att den omfattar den befintliga diabasgången i området. Detta då en ökad vattenföring genom sprickbildningen i kontaktzonen mellan bergarterna kan medföra en betydande intransport av vatten till skyddszonen.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Syftet med föreskrifter är att avvärja eller minska risken för kvalitetsförsämringar i grundvattnet på kort eller lång sikt. Skyddsföreskrifterna har sin grund i Sveriges miljölagstiftning, miljöbalken (MB), och är ett förtydligande av de allmänna hänsynsreglerna i kapitel 2. Skyddsföreskrifterna ska ge det skydd som behövs för att uppnå syftet med skyddsområdet (MB 7 kap 22§). Samtidigt ska det göras en avvägning så att inskränkningarna inte blir större än nödvändigt (MB 7 kap 25§).

Föreskrifterna begränsar aktiviteter som kan innebära förhöjd risk för dricksvattnet att förorenas. Detta görs antingen genom reglering av hantering av potentiellt miljö- och hälsofarliga ämnen eller genom reglering av markanvändning i syfte att reducera risken för spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen från såväl punktutsläpp som diffusa utsläppskällor.

Exempel på aktiviteter som berörs är bl a hantering av petroleumprodukter, hantering av bekämpningsmedel, förvaring av avfall, väghållning, fordonstvätt, materialtäkt, anläggningsarbeten, bergvärme samt vattenuttag.

Förbud, tillståndsplikt, anmälningsplikt

Riktlinjerna vid utformningen av föreskrifter är att uppnå syftet, dvs avvärja eller minska risken för kvalitetsförsämringar i grundvattnet på kort eller lång sikt. Det innebär inskränkningar i aktiviteter och markanvändning. Inskränkningarna är formulerade som förbud, tillståndsplikt eller anmälningsplikt.

Tillståndsplikt innebär att tillstånd måste sökas och beviljas hos tillsynsmyndigheten innan en åtgärd påbörjas. Tillstånd kan förenas med villkor som anses erforderliga för bibehållet vattenskydd.

Anmälningsplikt innebär att en åtgärd ska anmälas i god tid till tillsynsmyndigheten, minst 6 veckor innan åtgärden genomförs. Krav på försiktighetsmått kan ställas i samband med beslut i anmälningsärenden.

Tillsynsmyndighet är Bygg- och miljömyndigheten i Hörby kommun.

Hörby kommun har en fastställd taxa för handläggning av anmälningar och tillståndsansökningar. Taxan täcker den tid det tar att handlägga ett ärende. Aktuell taxa finns på Hörby kommuns hemsida.

Andra regler

Skyddsföreskrifterna gäller specifikt för Önneköps vattenskyddsområde. Utöver dessa kan det krävas prövning enligt annan lagstiftning. Dubbelprövning kan förekomma. Ett exempel är Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2017:5) om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor, vari det ställs särskilda krav inom vattenskyddsområde.

Enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler (2 kap) ställs bl a krav på allmän aktsamhet:

"Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön."

Detta innebär ett generellt skydd för grundvattnet och gäller överallt och alltid, även utanför vattenskyddsområden.

HUR PÅVERKAR SKYDDSFÖRESKRIFTERNA MIG?

Hur just du kan komma att påverkas av förslaget till skyddsföreskrifter beror bland annat på inom vilken skyddszon din fastighet är belägen och om du är privatperson eller bedriver någon form av verksamhet. Nedan beskrivs översiktligt en del av de viktigare restriktionerna för några kategorier. För att få en fullständig bild av hur du kan komma att påverkas måste du läsa det fullständiga förslaget till skyddsföreskrifter i bilaga 3.

Hur påverkas jag som privatperson?

Inom primär och sekundär skyddszon gäller förbud att hantera, alternativt krav på tillstånd vid hantering av petroleumprodukt och andra brandfarliga produkter såvida det inte avser normalt hushållsbehov. Hantering (utomhus) av bekämpningsmedel är förbjudet inom primär och sekundär skyddszon. Inom primär och sekundär zon gäller restriktioner beträffande nya anläggningar för lagring av och utvinning av värmeenergi eller kyla ur berg, jord och vatten.

Hur påverkas jag som företagare?

Inom primär och sekundär skyddszon råder bestämmelser vid hantering av petroleumprodukt och annan kemisk eller brandfarlig produkt. Andra restriktioner gäller uppställning av arbetsfordon, schakt- och anläggningsarbeten, hantering av avfall och vattenuttag.

Hur påverkas jag som skogsägare?

Inom primär och sekundär skyddszon gäller restriktioner avseende upplag av bark, flis, spån och timmer. Även bevattning av virke regleras. Andra restriktioner berör förvaring och hantering av petroleumprodukter, hantering av bekämpningsmedel, samt uppställning av arbetsfordon. Även anläggnings- och schaktningsarbeten regleras.

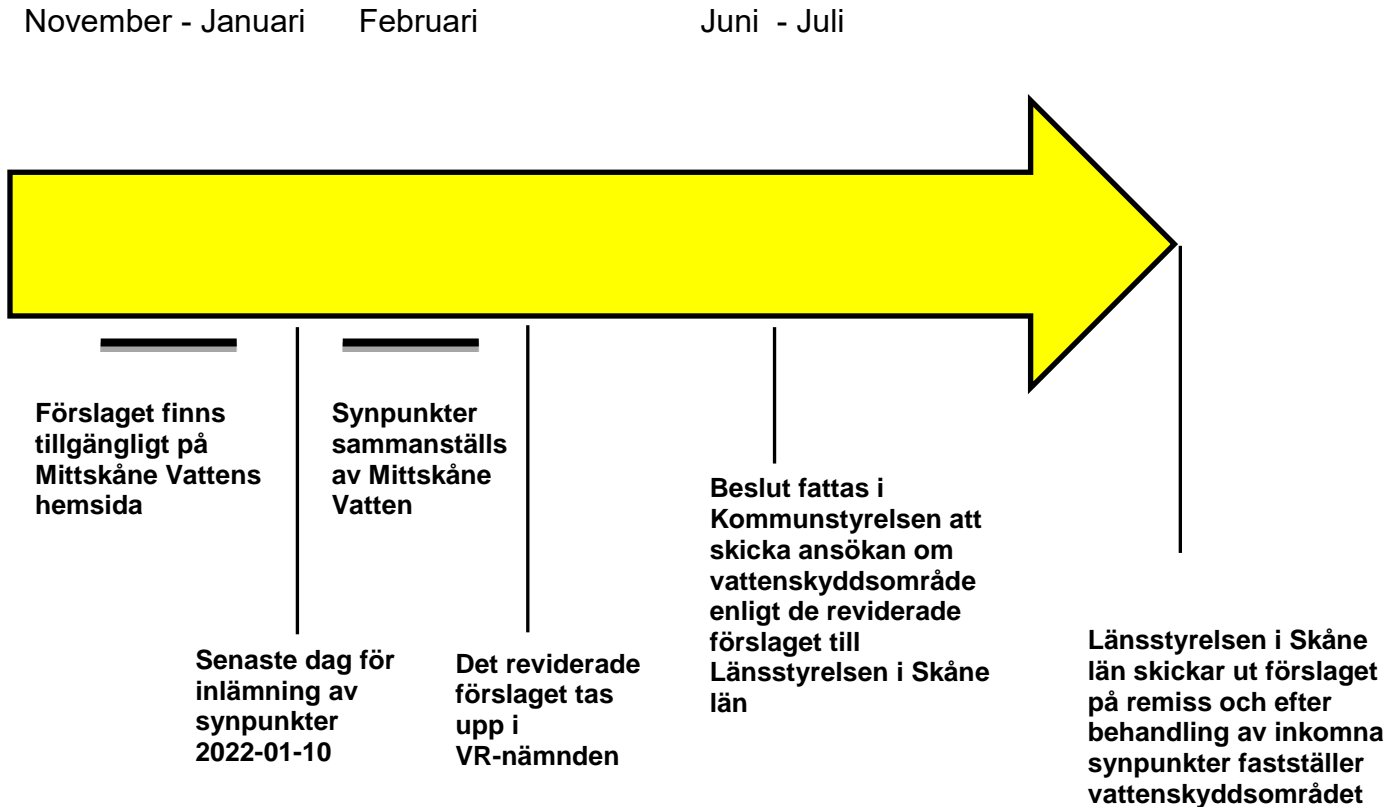
Hur påverkas jag som jordbrukare?

Inom primär skyddszon råder förbud mot att hantera bekämpningsmedel utomhus, inom sekundär zon gäller krav på tillstånd. Inom primär skyddszon krävs anmälan för spridning av växtnäringsämnen. Det finns även bestämmelser för gödselanläggning och inom hela området är det förbud att lagra växtnäring direkt på mark. Andra restriktioner berör hantering av petroleumprodukter, anläggnings- och schaktningsarbeten, uppställning av arbetsfordon, hantering av avfall samt vattenuttag.

VAD HÄNDER NU?

Vattenskyddsområdet med föreskrifter är idag ett förslag. För att det ska gälla måste det fastställas av Länsstyrelsen i Skåne län. Den fortsatta handläggningen sammanfattas nedan.

HUR KAN JAG PÅVERKA FÖRSLAGET?

Innan ansökan om vattenskyddsområde skickas till Länsstyrelsen har fastighetsägare och andra som berörs av vattenskyddsområdet möjlighet att framföra synpunkter på förslaget. Synpunkter kan framföras t o m 2022-01-10 och ska lämnas på den blankett som medföljer i detta utskick.

Det finns tre olika möjligheter att lämna synpunkter:

- 1. Skicka blanketten som brev till:**
Mittskåne Vatten
Höörns kommun
Box 53
243 21 Höör
- 2. Skanna blanketten och skicka som e-post till:**
miljo@mittskanevatten.se
- 3. Lämna blanketten i anknötning till dialogmötet.**

Inkomna synpunkter sammanställs av Mittskåne Vatten och ingår i underlaget vid den kommande ansökan om vattenskyddsområde till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer ge ytterligare möjlighet att lämna synpunkter innan de fastställer det slutliga vattenskyddsområdet med tillhörande skyddsföreskrifter.

När börjar föreskrifterna gälla?

Vattenskyddsområdet med föreskrifter träder ikraft samma dag som det fastställs. Det finns dock övergångsbestämmelser för pågående verksamheter som förbjuds eller omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt.

Kan beslutet överklagas?

Ja, Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos Regeringen, Miljödepartementet. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas in till Länsstyrelsen i Skåne län.

Beslutet börjar dock gälla samma dag som det fastställs även om det överklagas.

Kan jag få ersättning?

Regler om ersättning finns i Miljöbalken 31 kap 4§. Grundregeln är att fastighetsägare har rätt till ersättning om pågående markanvändning avsevärt försvåras. Enligt rättspraxis har man dock inte rätt till ersättning för sådana restriktioner som kan anses omfattas av de allmänna hänsynsreglerna enligt Miljöbalkens 2 kap, dessa är du alltid skyldig att följa. Den som vill göra anspråk på ersättning skall väcka talan hos mark- och miljödomstolen inom ett år från beslutsdatum.

Bilaga 1: Tillrinningsområde samt identifierade riskobjekt och brunnar (2 kartor)

Bilaga 2: Förslag på skyddszoner

Bilaga 3: Förslag på skyddsföreskrifter